

Rodová analýza je kľúčovým procesom pre **zohľadnenie rodového hľadiska** do politik, programov a projektov. Jej cieľom **je identifikovať a riešiť rozdiely medzi ženami a mužmi** z hľadiska ich spoločenského postavenia, rozdelenia zdrojov, príležitostí, obmedzení a moci. Uznáním a pochopením týchto rozdielov umožňuje rodová analýza vypracovať intervencie, ktoré riešia rodové nerovnosti a uspokojujú rôzne potreby žien a mužov.

Európska komisia definuje rodovú analýzu ako štúdium rozdielov v podmienkach, potrebách, miere účasti, prístupe k zdrojom a rozhodovacích právomociach medzi ženami a mužmi. **Jej účel je mnohostranný:**

1. **Uznať rozdiely a nerovnosti medzi ženami a mužmi.**
2. **Zabezpečiť identifikáciu a riešenie rôznych potrieb vo všetkých fázach tvorby politiky.**
3. **Rozpoznať rôzne vplyvy politik, programov a projektov na ženy a mužov.**
4. **Zahrnúť perspektívy a príspevky žien a mužov do tvorby politiky.**
5. **Podporovať účasť žien na komunitnom, politickom a hospodárskom živote.**
6. **Zvýšiť účinnosť intervencií prostredníctvom rodovo citlivých prístupov.**

Rodová analýza zahŕňa identifikáciu rodových nerovností, ich príčin a dôsledkov v konkrétnom kontexte. **Pozostáva z troch hlavných krokov:**

1. **Zhromažďovanie dostupných údajov** vrátane výsledkov kvalitatívneho a kvantitatívneho výskumu rozdelených podľa pohlavia a iných relevantných faktorov.
2. **Identifikácia rodových rozdielov a základných príčin nerovností**, analýza toho, ako rodová deľba práce a modely rozhodovania ovplyvňujú politiky, programy alebo projekty.
3. **Informovanie o politikách, programoch a projektoch prostredníctvom zapracovania zistení rodovej analýzy s cieľom zabezpečiť, aby spĺňali rôzne potreby žien a mužov.**

Na vykonávanie rodovej analýzy existujú rôzne rámce, ako napríklad Harvardský analytický rámec, Moserov koncepčný rámec, Levyho koncepčný rámec, Prístup založený na kapacitách a zraniteľnostiach, Prístup založený na sociálnych vzťahoch, Matrixový rámec rodovej analýzy a metóda 4R. Tieto rámce poskytujú systematické prístupy k analýze rodových rolí, potrieb, nerovností a inštitucionálnych postupov.

Rodovú analýzu **možno uplatniť v ktorejkoľvek fáze programového cyklu**, hoci je obzvlášť prínosná v počiatočnej fáze navrhovania, realizácie a hodnotenia. Je nevyhnutné rutinne začleniť rodovú analýzu do všetkých aspektov tvorby politiky, aby sa zabezpečili výsledky zohľadňujúce rodové hľadisko.

Príklady kľúčových otázok, ktoré si treba položiť pri rodovej analýze:

- **Kto je cieľovou skupinou** (priamou aj nepriamou) navrhovanej politiky, programu alebo projektu? Ženy, muži alebo obaja? Kto bude mať prospech, kto môže stratiť? Ktoré ženy? Ktorí muži?
- **Bolí ženy a muži, ktorých určitý problém ohrozuje, konzultovaní o jeho riešení?** Ako boli zapojení do prípravy riešenia?
- **Aké konkrétne mechanizmy možno navrhnúť** na podporu a umožnenie účasti žien na politickej iniciatíve alebo programe?

- **Kto čo robí?** Čo robia ženy a čo muži a kde a kedy sa tieto činnosti uskutočňujú?
- **Kto má čo?** Kto má **prístup k zdrojom, službám a rozhodovaniu** a má nad nimi kontrolu?
- Je politika, program alebo projekt **potenciálne výzvou pre existujúce rozdelenie úloh, zodpovednosti a zdrojov** medzi mužmi a ženami?
- Ako sú vzorce činností, prístupu a kontroly formované **sociálno-ekonomickým kontextom, štrukturálnymi faktormi** (demografickými, právnymi a inštitucionálnymi) a **kultúrnymi a náboženskými aspektmi**?
- Kde existujú **príležitosti alebo východiskové body na zmenu**? A ako ich možno najlepšie využiť?